

Rudolf Andrejka s soprogo Miciko

Marjeta Potočnik

Grb družine Andrejka.
Po očetu Jerneju
Andrejki je družina
pridobila naziv plemeniti
Livnogradski. Foto:
družinski arhiv avtorice

Življenje, predvsem pa delo dr. Rudolfa Andrejke je bilo že nekajkrat opisano na podlagi njegovega dela, njegove bogate zapisane besede z različnih področij, na katerih je deloval poklicno ali jih raziskoval, ker ga je izzvalo življenje. Malo pa je znanega o njem kot osebnosti. Njegovih prijateljev, znancev, sodelavcev že dolgo ni več mogoče spraševati o njem. Tudi jaz, nečakinja njegove soproge Micike, sem se rodila prepozno, da bi kaj več poizvedela. Iz mladosti se spominjam njegovega portreta, dela Ivana Groharja, ki je visel v tetini sobi. Ob pogostih obiskih pri njej sem opazovala naslikani obraz resnega gospoda srednjih let, strica Rudija, ki smo ga obiskovali na grobu na ljubljanskih Žalah. Tudi iz pogovorov odraslih si o njem nisem kaj dosti zapomnila. Ostalo pa je nekaj drobtinic, nekaj njegove zelo osebne zapisane besede in malenkosti iz zapuščine tete Micike.

Zgodba Rudolfa Andrejke in moje tete Micike, roj. Tavčar, se je začela leta 1920 na "samskem plesu", kot je zapisal:

Soba zakoncev Andrejka. Foto: družinski arhiv avtorice

*"Oj samski ples! Prelep zares:
Dehteče cvetje, bleščeče dvorane,
A bolj ko to v spominu mi ostane,
Da našel ondi sem blago srce in globoko dušo.
Bog te spremi drago selško dekle!"*

Rudolf Andrejka je odraščal v zelo delavni družini, saj je to razbrati iz Mladostnih spominov očeta

Poročna slika Rudolfa in Micike Andrejka. Foto: družinski arhiv avtorice

Rudolf Andrejka na kolesu. Foto: družinski arhiv avtorice

Rudolf in Micika s prijatelji na Triglavu. Za pohod v naše čudovite gore se je vedno našel čas. Foto: družinski arhiv avtorice

Jerneja Andrejke. To dokazujejo ocene spričeval vseh osem gimnazijskih let in maturitetnega spričevala, saj so skoraj vse odlične.

Tudi poklicna napredovanja od zaključenega študija prava naprej pričajo o tej njegovi lastnosti. Delavnost pa je pričakoval tudi pri svojih bližnjih. To lepo nakaže stavek, ki ga je povedala Marija Arnež, sosedova služkinja v hiši, kjer sta nekaj let živela zakonca Andrejka, ki je slišala njegove besede, če se je žena Micika po njegovem mnenju predolgo zadržala v klepetu s sosedami: "Ja Micika, kaj pa tako nepotrebno čas tratiš!" On ga je nadvse koristno izrabljal, kar dokazuje ne le njegovo poklicno delo, ampak tudi vse njegovo življenje.

Njegova knjižnica je bila ogledalo tedanjega dogajanja na področju literature v Sloveniji. Iz prvih desetletij 20. stoletja je nakupil številne pomembne izdaje del slovenskih pesnikov, ki so bile natisnane v prvih desetletjih. Pa zbrana dela Cankarja, Kersnika, ruskih klasikov in drugih velikih pisateljev tedanjega časa ter knjige, ki jih je izdajala Slovenska matica. Članstvo in podporo Slovenske matice je po njegovi smrti prevzela žena Micika, nedvomno na podlagi njegovega odnosa do slovenstva.

Njegov odnos do slovenske besede v verzih pokaže tudi prevod slovenskih umetnih in ljudskih vojaških pesmi v nemščino (Slovenische Kriegs- and Soldaten-Lieder, izdane leta 1916). S tem dejanjem je takšno bogastvo Slovencev predstavil nemško govorečim v takratni domovini Avstriji.

Pa tudi sam je sestavil nekaj verzov, namenjenih soprogi. Ostali so zapisani v zvezku z zlato obrezo: Rudolf svoji Miciki. Posamezni pa tudi na pisemskem papirju z grbom ali na papirnatem prtičku, zapisani med večerjo, ko je ni bilo ob njem. Te pesmi je zapisal v prvih letih njunega skupnega življenja, v letih od 1920. do 1927.

Odkritje raja

*In vstalo v duši mi je hrepenenje,
Mogočno ko pomladi gorka sla
In solnce vabilo je v življenje
Pozdravljajoč iz selških me gora.
Oddirjalo kolo mi je po poti,
Ki tam ob Sori proti Selcam spe
In blažen, kakor bi imel peroti
Pred nje drhteče spustil sem srce.
K večernicam v Selcih je zvonilo,
Strmeče zrlo njeno me oko,
A gledal zopet dekllico sem milo
In mrzlo srce bilo je gorko.*

Njegov poklic pravnik z vsemi zahtevnimi službami, seznam napisanih knjig in objavljenih člankov Rudolfa Andrejko uvrščajo med Slovence, ki so svoje življenje posvetili zelo konkretnim nalogam. Zapisani verzi pa nam odstirajo tudi njegov notranji svet, njegovo doživljanje ljubezni in čarov Selške doline. Ni prav veliko besed, ki dopolnjujejo njegovo

Micika Andrejka pred eno od knjižnih polic. Foto: družinski arhiv avtorice

Micika na češnji. Foto: družinski arhiv avtorice

podobo Človeka, zato so še toliko bolj dragocene.

Do srečanja z Miciko Tavčar je bil njegov prosti čas, njegovo veselje do planin in narave posvečeno predvsem okolju, v katerem je živel, to je Postojni in Radovljici z bližnjimi hribi. Preko Micike pa je spoznal Selško dolino, ki ga je prevzela s svojimi lepotami, prebivalci, zgodovino. Vsemu temu je posvetil dosti svojega dela. Raziskoval je preteklost prebivalcev, imena družin (selške prednike), izdeloval je družinska drevesa.

Češnja na Prevali

*Stoji, stoji mi češnja
Tam na zelenem bregu.
Okoli češnje senčica
Pod češnjo majhna klopica
Za me pripravljena.
Od Kropce ob Jelovici
Gre v Selca moja pot.
Težavna je do Prevali*

*Pa lahka odondot.
Oj češnja ti košata,
Oj tiha klopica!
Saj rada me imata,
Nikomur ne izdata,
Kako sva srečna bla.
Ko pomlad bo cvetela,
Spet bova tam sedela
Poslušala tam tičke pet
V sreče snu sama.*

*Svet Mohor zre na naju,
V blaženem tem rajju
Kraljuje Micika.*

Selške doline pa ni le občudoval in raziskoval njeno preteklost, ampak na področju planinstva tudi marsikaj naredil. Kot tajnik Planinskega društva je veliko pripomogel k postavitvi planinske kočice J.E. Kreka na Ratitovcu. Narisal je neštete markacije ob planinskih poteh in po pripovedovanju je na

Rudolf Andrejka ob otvoritvi koč na Ratitovcu. Foto: družinski arhiv avtorice

njegovih oblačilih ostalo kar nekaj barve, kar žene Micike ni ravno razveselilo. Kadar sta preživljala proste dneve v Selcih, se je pogosto podal na Ratitovec, peš iz Selc. Pot do Selc ju je oba skupaj večkrat vodila od železniške postaje na Trati po grebenih in čez vasi in vrhove v Selca. Vsa ta dolga pota je zmo- gel in z veseljem prehodil, čeprav je bil leta 1914 op-

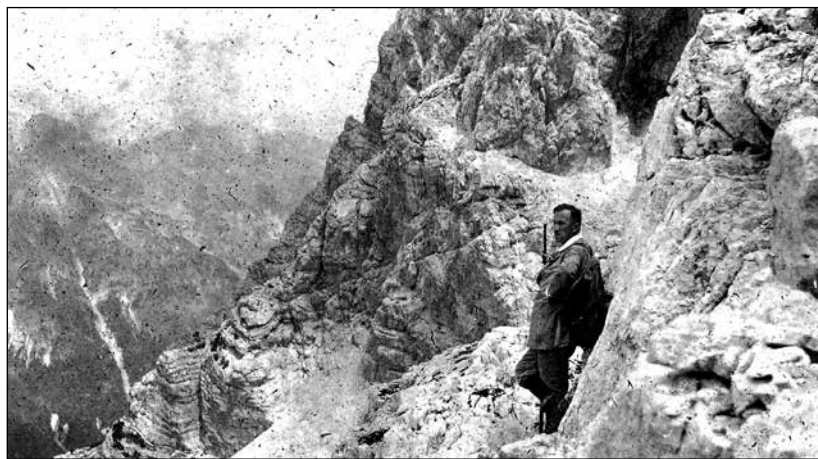
roččen vojaške službe zaradi kroničnega obolenja srčnih zaklopk.

Poleg peresa in popotne palice je uporabljal tudi fotoaparat. Poslikal je hiše v Selški dolini, planinske motive s prijatelji, pa smučanje v Planici, počitnice ob morju (Rab, Hvar) in sproščene trenutke med prijatelji.

Ob svoji obširni in raznoliki dejavnosti, zani- manjih in delu je sodeloval z mnogimi Slovenci, ki so zapisani v naši zgodovini. Z mnogimi je prijate- ljeval, z mnogimi navezal prijateljske vezi ob poklic- nem delu. To dokazujejo ohranjena pisma z zahvala- mi, kartice s pozdravi in prisrčnimi dobrimi željami in podpisi z vseh področij družbenega dogajanja: dr. Anton Korošec, uredniki in predsedniki (Ljubljanski zvon, Slovenska matica, Glasbena matica, Dom in svet), pa dr. Anton Breznik, Franc Milčinski, beograjski nadškof Josip Ujčić, ljubljanski škof Bonaventura Jeglič, F. S. Finžgar, pevec Julij Betetto in drugi. Stike pa je navezoval in ohranjal tudi po Jugoslaviji in drugih evropskih državah.

Bil je član Rotary kluba, tudi njegov tajnik in je z vsem svojim življenjem kazal k njegovim ciljem: pospeševati in razvijati ideal služenja v zasebnem, poslovnem in javnem življenju.

Druga svetovna vojna z vsemi pretresi in napori (umik iz Beograda, selitev ...) je povzročila poslabša- nje njegovega zdravja, njegovo srce je opešalo. Leta 1948 se je njegovo življenje izteklo.

Rudolf Andrejka v visokogorju. Foto: družinski arhiv avtorice

Rudolf Andrejka
med prijatelji.
Foto: družinski
arhiv avtorice

Ohranjeno je sožalno pismo, ki ga je soprogi Miciki poslal predsednik Akademije znanosti in umetnosti dr. France Kidrič: "Ob smrti Vašega ljubelega soproga, našega dobrega prijatelja ter vedno uslužnega, skrbno delovnega tovariša, ki je vztrajno in z ljubeznijo sodeloval pri delih naše Akademije, Vas prosiva, da sprejmete izraze našega globokega sožalja in sočutja. Na dragega sodelavca hočemo ohraniti zvest in lep spomin. Blagovolite sprejeti, spoštovana gospa, sožalne besede Akademije kot znak spoštovanja in priznanja, ki gre delu umrlega soproga." V zahvali je soproga Micika zapisala: "To je začetek težke in samotne poti, na kateri ni več tistega bitja, ki nas je s požrtvovalno skrbjo in ljubeznijo spremljalo toliko let. Minilo je veliko, kar je bilo lepega v življenju - ostala pa je bolečina v srcu."

Vsa dolga leta te samotne poti mu je na grob nosila bele krizanteme in bele sveče. Dokler je zmogla potovanje, pa je s cvetjem hodila tudi na grob Jerneja in Julije Andrejke v Rovah pri Radomljah tako, kot sta z Rudolfom skupaj obiskovala tudi te njemu ljube kraje.

Grobnica bratov Andrejka na ljubljanskih Žalah, kjer sta pokopana tudi Rudolf in Micika. Foto: družinski arhiv avtorice